

مقایسه سازگاری فردی و اجتماعی در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد

اندیمشک در سال تحصیلی 86-87

مریم اصفهانی اصل^{۳۳۲} - منیره مهدی پور^{۳۳۳}

چکیده

پژوهش حاضر تحت عنوان مقایسه سازگاری فردی و اجتماعی بین دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک در سال تحصیلی 86-87 می باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دختر و پسر بودند که از این میان تعداد 100 نفر (50 دختر و 50 پسر) با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. طرح تحقیق از نوع علی - مقایسه ای بود. برای بررسی فرضیه های تحقیق از پرسشنامه شخصیتی (ctp) استفاده شد، برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی شامل: میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی شامل t تست گروههای مستقل استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری spss استفاده گردیده است. سطح معنی داری در این پژوهش $\alpha = 0,05$ می باشد.

واژگان کلیدی: سازگاری فردی، سازگاری اجتماعی

مقدمه:

شخصیت هر فرد مهمترین پدیده مورد علاقه اوست. غریزه موهبتی است که بر اساس حکمت الهی در وجود انسان به ودیعه گاشته است آدمی را بر می انگیزد تا بر مبنای خود دوستی از مخاطرات و نامایمات خود را مصون نگاه داشته و بقای عمر و زندگی را تدبیر نماید چنین عریزه ای انسان را به دفاع از تمامی موجودیست و شخصیت او می دارد و او را به جبهه گیری در مقابل هر عملی که شخصیت او را تهدید کند بر می انگیزاند. (فرانسیس بیکن) در کنار مسایلی چون تحول عاطفی نوجوان و نیز مطرح شدن هویت برای او ناسازگاری و تعادل اجتماعی نیز به عنوان مساله ای که نیاز به تجدید نظر دارد وارد میدان می شود. انسانها در مواجهه با تغییرات مهم زندگی خواه مثبت و یا منفی دچار استرس

¹02 - عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک-0916909091

¹03 - دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی - عضو باشگاه پژوهشگران جوان-09361304763

می شوند که شدت آن در افراد و شرایط مختلف متفاوت است. پذیرفته شدن افراد در دانشگاه احتمالا تغییرات زیادی را با خود به همراه می آورد و در صورتی که شهری غیر از محل سکونت تحصیل کنند این تغییرات چشم گیر تر می شوند. بر پایه دیدگاه یادگیری اجتماعی به همراه افزایش سن، فرد از طریق یادگیری مشاهده ای، الگوی رفتاری متعددی را فرا می گیرد و به تدریج خزانه الگوهای رفتاری وی گسترش بیشتری پیدا خواهد کرد. این گستردگی به همراه افزایش کمی و کیفی تعاملات اجتماعی فرد، شناخت بهتر و بیشتری از رفتارهای منطبق با هنجارهای اجتماعی را برای وی امکان پذیر می سازد. به عبارت دیگر فرد با مشاهده الگوها و معیارهای رفتاری جامعه پسند و نیز بازخورد مثبت این گونه رفتارها به نوعی خودگرانی رفتار خویش دست می یابد بنابراین می توان گفت این مساله در نهایت منجر به بروز رفتارهای سازگارانه تر در افراد گروه بر این اساس می توان اعان داشت که با بالا رفتن سن، افراد از تجربه بیشتری در زمینه نحوه رفتار در موقعیتهای مختلف اجتماعی برخوردار شده و آشنایی عمیق تری با معیارها و هنجارهای اجتماعی کسب می کنند همین امر باعث می شود قابلیت انعطاف پذیری و سازگاری اجتماعی از خود نشان دهند. بدون تردید مطالعه و بررسی هیچ یک از ابعاد وجودی انسان بدون مطالعه شخصیت وی امکان پذیر نیست و برای مطالعه شخصیت نیز توجه به مفهوم خود که هسته اصلی شخصیت محسوب می شود ضرورتی اجتناب ناپذیر است. رفتاری که هر فرد در موقعیتهای مختلف از خود نشان می دهد بطور مستقیم تحت تاثیر تصور و پنداری است که وی از کل وجود خود دارد. وقتی فرد نسبت به کل وجود خود اعم از ویژگیهای ظاهری تواناییهای ذهنی و جسمانی ادراک و تصور منفی داشته باشد این برداشت منفی در مجموعه اعمال و رفتارش منعکس می گردد و باعث می شود وی در تعادل با دیگران یا در مواجهه با موقعیتهای محروم کننده نتواند سازگاری لازم را از خود نشان دهد. اهمیت تعامل و سازگاری فردی و اجتماعی در برخورد با دیگران به ویژه در ایران از جهات گوناگونی قابل توجه است. بر اساس پژوهش یک پژوهشگر دانشگاه آزاد اسلامی: آموزش مهارتهای زندگی موجب افزایش سازگاری فردی و اجتماعی می شود. اهواز-ایسانبوز: دانشجوی رشته مشاوره مقطع کارشناسی ارشد واحد علوم و تحقیقات اهواز تاثیر آموزش مهارتهای زندگی را بر سازگاری فردی و اجتماعی دانش آموز دختر سال اول مقطع متوسطه شهرستان اهواز بررسی کرد. به گزارش روز چهارشنبه خبرنگار گروه اجتماعی ایسکانیوز، عظیمه فروغ مند حوزه پژوهش خود را تمام مدارس مقطع متوسطه شهرستان اهواز عنوان کرد و اظهار داشت: در این تحقیق 82 دانش آموز دختر مورد بررسی قرار گرفتند و نتایج تحقیق

نشان داد که آموزش مهارت های زندگی بر افزایش سازگاری فردی-اجتماعی تاثیر مثبت داشته است به گونه ای که تفاوت میانگین دو گروه آزمایشی و کنترل از لحاظ آماری معنی دار بهبوده است.

فروغ مند تصریح کرد: برنامه های آموزشی مهارتهای زندگی برای گروه سنی نوجوان مناسب تر سات زیرا این گروه به دلیل ویژگیهای شخصیتی و روانی خاصی که دارند نسبت به دریافت آگاهی و کسب بینش توانایی بیشتری دارند و اهمیت این آموزشها برای دختران نوجوان به جهت ایفای نقش های آتی آنان در محیطهای اجتماعی، خانوادگی و شغلی نمایان تر می شود. لیلی میروسی (1385) در تحقیقی تحت عنوان شناخت آموزش مهارتهای اجتماعی بر سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر مستقر در خوابگاههای دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تهران به نتایج زیر دست یافت. نتایج یافته هایمیروسی مبین آن است که مداخله باعث افزایش میزان مقیاس سازگاری O فردی اجتماعی و سازگاری اجتماع فردی و سازگاری اجتماعی در آزمودنی های گروه آزمایشی شده است. در خرده مقیاس اتکا به نفس و آزادی فردی شده است. در خرده مقیاس سازگاری اجتماعی مداخله باعث سازگاری اجتماعی مداخله باعث افزایش چهار خرده مقیاس مهارتهای اجتماعی روابط تحصیلی روابط خانوادگی و روابط اجتماعی گردیده است. نتایج حاصل شده از سنجش ماندگاری مداخله و پیگیری در گروه آزمایش نشان دهنده آن است که مداخله در مقیاس سازگاری (فردی و اجتماعی) و مقیاس سازگاری و اجتماعی با گذشت دو ماه در آزمودنیهای گروه آزمایش کاهش و تداوم نداشته است. این پایان نامه در کتابخانه علوم بهزیستی موجود است. میر (1993) و سالوی نیز پژوهشهای خود را بر جنبه های هیجانی هوش متمرکز کرده اند. ایده eq پس از 50 سال بار دیگر توسط گاردنر (1983) استاد روانشناسی دانشگاه هاوارد دنبال شد. او هوش را مشتمل بر زبانی موسیقایی، منطقی، ریاضی، میان فردی و درون فردی می داند. تعریف هوش هیجانی می دانیم که در مغز ما چیزی به نام iq هوش بهر وجود دارد که سالها فکر می کردیم که فرمانروای بدن است و رفتار ما بر اساس تشخیصی که او میدهد کنترل می شود. هدف کلی این تحقیق بررسی و تعیین میزان سازگاری اجتماعی و فردی بین دانشجویان دختر و پسر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک می باشد.

1- تعیین میزان سازگاری فردی و دانشجویان در برابر مسائل و مشکلات

2- تعیین میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان با میزان تحصیلات

فرضیه های این پژوهش عبارتند از:

1- بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معناداری وجود دارد.

2- بین سازش فردی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد.

3- بین میزان سازش فردی-اجتماعی در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد.

این پژوهش نگاهی اجتماعی و مقایسه ای به چگونگی سازگاری فردی و اجتماعی بین دانشجویان دختر و پسر است و با توجه به اینکه زندگی در یک جامعه انسانی که بر اساس مجموعه ای از چارچوبهای ارزشی مشخص و انتظارات و توقعات خاص شکل گرفته است، مستلزم رسیدن به درجه ای از سازگاری است و بدون داشتن سازگاری بسیاری از نیازهای اساسی انسان تامین نمی شود و افزون بر آن به خاطر عدم امکان انطباق با شرایط و موقعیتهای مختلف فرد از سوی جامعه به شدت طرد می شود و تعادل اجتماعی وی به پایین ترین سطح خود می رسد ما بر آن شدیم تا سازگاری فردی و اجتماعی بین دانشجویان دختر و پسر را بررسی کنیم و در این تحقیق به دنبال این مسائل هستیم که آیا بین سازگاری دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد یا نه؟

روش پژوهش:

جامعه آماری این پژوهش عبارت است از کلیه دانشجویان دختر و پسر رشته های مختلف دوره کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک که به هنگام تحقیق در دانشگاه حضور داشتند. از میان دانشجویان این دانشگاه تعداد 100 نفر از دانشجویان دختر و پسر بعنوان گروه نمونه تحقیق به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای برای مطالعه انتخاب شده اند که از این تعداد 100 نفر 50 نفر دانشجوی دختر و 50 نفر دانشجوی پسر می باشند.

این تحقیق از نوع علمی مقایسه ای می باشد. ابزار تحقیق در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات لازم از اطلاعاتی که توسط سایر پژوهشگران و مشاوره دانشگاه جمع اوری شده بوده جهت بررسی فرضیه های تحقیق استفاده شده است و ابزار مهم و مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه شخصی کالیفرنیا ctp است. آزمون شخصیتی کالیفرنیا در سال 1953 توسط کلارک و همکاران ساخته شد. در نتیجه اجرای آزمون بطور کلی 2 نمره به ترتیب زیر بدست می آید:

الف: در زمینه سازش فردی 6 نمره به ترتیب زیر بدست می آید:

اتکا به نفس درک ارزش خویش آزادی شخصی احساس وابستگی تمایلات را پس زده و نشانگان عصبی و یک نمره به

عنوان سازش شخصی یا فردی...

ب: در زمینه سازش اجتماعی 6 نمره اختصاصی مربوط به عامل قالبهای اجتماعی مهارتهای اجتماعی، علائق ضد

اجتماعی، روابط خانوادگی، روابط مدرسه ای، روابط اجتماعی و یک نمره به عنوان سازش اجتماعی

ج: یک نمره کل که در زمینه ترکیب دو نمره سازش فردی و سازش اجتماعی حاصل می شود. شافر (1395) بر اساس

مطالعه انجام شده ضرایب پایانی آزمون را با استفاده از فرم تصحیح شده اسپرمن، براون، برای مقیاس سازش فردی

در حدود 89٪ تا 90٪ برای مقیاس سازش اجتماعی در دامنه 87٪ تا 91٪ و برای نمره کل آزمون و برای نمره کل

آزمون 92٪ تا 93٪ به دست آورده است.

در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل روشهای آمار زیر استفاده می شود:

1- آمار توصیفی محاسبه میانگین نمرات

2- آمار استنباطی شامل t تست می باشد

برای سنجش و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری spss استفاده شده است. ضمناً سطح معناداری در این تحقیق $0.05 = \alpha$

می باشد.

یافته های پژوهشی:

توزیع میانگین انحراف معیار کمترین و بیشترین نمره در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول 1- میانگین انحراف معیار، کمترین و بیشترین نمره

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره
سازش اجتماعی	کل افراد	86/81	10/99	56	113
	پسران	89/96	10/50	52	113
	دختران	83/66	10/65	56	107
سازش فردی	کل افراد	64/17	15/19	38	99
	پسران	62/14	16/53	38	95
	دختران	66/20	13/59	40	99
سازش	کل افراد	150/98	14/74	118	176
	پسران	152/10	13/03	126	176
	دختران	149/86	16/32	118	175

با توجه به جدول فوق سازش اجتماعی کل افراد با میانگین 86/81 و انحراف معیار 10/99 و کمترین نمره 56 و

بیشترین نمره 113 و سازش اجتماعی پسران با میانگین 89/96 و انحراف معیار 10/5 و کمترین نمره 52 و بیشترین

نمره 113 و سازش اجتماعی دختران با میانگین 83/66 و انحراف معیار 10/65 و کمترین نمره 56 و بیشترین نمره

107 و سازش فردی کل افراد با میانگین 64/17 و انحراف معیار 15/19 و کمترین نمره 38 و بیشترین نمره 99 و سازش فردی پسران با میانگین 62/14 و انحراف معیار 16/53 و کمترین نمره 38 و بیشترین نمره 95 و سازش فردی دختران با میانگین 66/20 و انحراف معیار 13/59 و کمترین نمره 40 و بیشترین نمره 99 و سازش کل افراد با میانگین 150/98 و انحراف معیار 14/74 و کمترین نمره 118 و بیشترین نمره 176 و سازش پسران با میانگین 152/10 و انحراف معیار 13/03 و کمترین نمره 126 و بیشترین نمره 176 و سازش دختران با میانگین 149/86 و انحراف معیار 16/32 و کمترین نمره 118 و بیشترین نمره 175 است.

یافته های مربوط به فرضیه:

یافته های مربوط به این پژوهش در جداول 1، 2 و 3 نشان داده شده اند که طبق این توضیحات: یافته های مربوط به 1 (بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معناداری وجود دارد) در جدول شماره 1 نشان داده شده است که میانگین پایین ترین نمرات (83/66) مربوط به دختران و میانگین بالاترین نمرات (89/96) مربوط به پسران است که نشان دهنده این است که سازش اجتماعی پسران نسبت به دختران بیشتر است. یافته های مربوط به فرضیه 2 این سازش فردی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد. در جدول 12 نشان داده شده است که با محاسبه از طریق آزمون t تست می توان نتیجه گرفت که بین سازش فردی دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد و این فرضیه رد می شود.

یافته های مربوط به فرضیه 3 این میزان سازش در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد. جدول 3 نشان داده شده است که با محاسبه از طریق آزمون t تست می توان نتیجه گرفت که بین میزان سازش دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد لا این فرضیه رد می شود.

فرضیه 1: بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول 2- تفاوت سازش اجتماعی دختران و پسران

جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T	DF	P
دختر	50	83/66	10/65	-2/977	98	%004
پسر	50	89/96	10/50			

با توجه به جدول فوق و محاسبه آزمون t می توان نتیجه گرفت که بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معنی داری وجود دارد یعنی دانشجویان پسر از سازش اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان دختر برخوردارند. لذا فرضیه فوق تایید می شود.

فرضیه 2: بین سازش فردی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول 3- تفاوت سازش فردی دانشجویان دختر و پسر

جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T	DF	P
دختر	50	66/20	13/59	1/341	98	/18
پسر	50	66/14	16/53			

با توجه به جدول فوق و محاسبه آزمون t می توان نتیجه گرفت که بین سازش فردی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود ندارد. لذا فرضیه فوق رد می شود.

فرضیه 3: بین میزان سازش در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول 4- تفاوت میزان سازش دانشجویان دختر و پسر

جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T	DF	P
دختر	1500	149/86	16/32	-/758	98	/45
پسر	50	152/10	13/02			

با توجه به جدول فوق و محاسبه آزمون t می توان نتیجه گرفت که بین میزان سازش دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود ندارد. لذا فرضیه فوق رد می شود.

بحث و نتیجه گیری:

عنوان پژوهش در مورد بررسی سازگاری فردی و اجتماعی بین دانشجویان بین دانشجویان دختر و پسر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک می باشد. جامعه آماری پژوهش انجام شده دانشجویان دوره کارشناسی دختر و پسر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک می باشد که نمونه آماری ما که شامل 100 نفر از دانشجویان دختر و پسر دوره کارشناسی می باشد بطور متفاوتی در بین کل دانشجویان انتخاب شده اند.

نتایج فرضیه تحقیق:

1- بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوتی معنی داری وجود دارد. نتیجه با توجه به جدول 1 و محاسبه

آزمون t می توان نتیجه گرفت که بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معنی داری وجود دارد

یعنی دانشجویان پسر از سازش اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان دختر برخوردارند، لذا فرضیه فوق تایید می شود.

2- بین سازش فردی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد با توجه به جدول 2 و محاسبه آزمون t می توان نتیجه گرفت که بین سازش فردی دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود ندارد لذا فرضیه فوق رد می شود.

3- بین میزان سازش در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه به جدول 3 و محاسبه آزمون t می توان نتیجه گرفت که بین میزان سازش دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود ندارد لذا فرضیه فوق رد می شود. نتایج تحقیق نشان میدهد که بین سازش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معنی داری وجود دارد.

با توجه به اطلاعات بدست آمده از پژوهش فوق دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اندیمشک از لحاظ سازش اجتماعی از تفاوت چشمگیری برخوردارند. همچنین یافته های پژوهش بدست آمده حاکی از آن است که میزان سازگاری اجتماعی پسران با میانگین 89/96 نشان دهنده این تفاوت نسبت به دختران که از میزان سازگاری اجتماعی 83/66 برخوردارند می باشد نتایج حاصل از این تحقیق بر اساس ارزیابی مثبت از روابط و سازش اجتماعی و فردی بوده است به تحقیق طولی یا مداخله ای نیاز است تا بتوان جهت اصلی تاثیر بین روابط و سازگاری فردی و اجتماعی را روشن و مشخص کرد. تحقیقات طولی برای تعیین چگونگی تغییر ارتباطات میان روابط و سازگاری در ضمن رشد کودک مفید می باشد. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که پسران دارای سازش اجتماعی بیشتری نسبت به دختران هستند و قدرت سازش پسران در اجتماع پخیلی بیشتر است زیرا پسران تمایل بیشتری به رابط یا دوستان و همسالان و به خصوص افراد موجود در اجتماع دارند.

محدودیتها:

در انجام هر پژوهش محدودیتهایی وجود دارد که با توجه به این پژوهش مشابه دیگر را به دیگران نشان میدهد.

1- کمبود وقت لازم برای انجام پژوهش

2- کمبود منابع فارسی غنی در مورد موضوع تحقیق

3- فرهنگ تحقیق هنوز جا نیافتاده است

4- عدم همکاری برخی از دانشجویان جهت انجام پژوهش

5- نبودن امکانات لازم جهت انجام پژوهش

پیشنهادات:

- 1- تاثیر سازگاری بر مسائل از قبیل پیشرفت تحصیلی، افت تحصیلی فعالیت‌های پرورشی رشد اخلاقی، اعتقادی، مذهبی در دانش آموزان مورد بررسی قرار گیرد.
- 2- رابطه شغل پدر و مادر و میزان سازگاری فرزندان مورد بررسی قرار گیرد.
- 3- رابطه بین سواد والدین و میزان سازگاری فرزندان مورد بررسی قرار گیرد.
- 4- تاثیر برنامه های تلویزیون بر سازگاری اجتماعی در پسران و دختران مورد بررسی قرار گیرد.
- 5- پژوهش در مقاطع تحصیلی مختلف اجرا گردد.
- 6- میزان سازگاری در خانواده هایی که دو یا یکی از والدین فوت نموده اند.
- 7- از پرسش نامه کوتاه برای پژوهش استفاده شود.

منابع فارسی:

- ✓ اصفهانی اصل، مریم (81-82)، مقایسه سازگاری فردی و اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر سال سوم نظام جدید متوسطه شهر اهواز هدایت شده به اولویتهای پنجگانه طبق برنامه هدایت تحصیلی - پایاننامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی.
- ✓ بیابانگرد، اسماعیل (1376) روانشناسی نوجوانان، تهران انتشارات دفتر نشر و فرهنگ اسلامی
- ✓ پارسا، دکتر محمد، روانشناسی تربیتی
- ✓ پورافکاری، نصرت الله (1375) خلاصه روانشناسی علوم رفتاری، روانپزشکی بالینی انتشارات رشد
- ✓ خانواده سبز مجله و شماره 149 بهمن 1384
- ✓ دانیل، اولیدری، (1365) رفتار درمانی ترجمه نسرین پورات علی اکبر سیف و میزان فیض انتشارات فردوسی
- ✓ شاملو، دکتر سعید، مکتبها و نظریه ها در روانشناسی شخصیت انتشارات رشد

-
- ✓ شاملو، دکتر سعید (1376) روانشناسی بالینی انتشارات رشد
 - ✓ شرفی، محمد رضا (1364) مراحل رشد تهران وزارت ارشاد اسلامی
 - ✓ شعارش نژاد، علی اکبر (1364) فرهنگ علوم رفتاری تهران امیر کبیر
 - ✓ شمس اسفند آباد، دکتر حسن ، (1384) روانشناس تفاوت‌های فردی تهران انتشارات شد
 - ✓ مان، فرمان اصول روانشناسی محمود ساعت چی (1363) تهران امیر کبیر
 - ✓ مانیس، رشد شخصیت کودک ترجمه یاسایی مهشید
 - ✓ All red, k.d.&.smith,t.w.(1989) the ardy personality cognitive and physiological responses to evarutive
 - ✓ Hum on motivation ,Roert .e.Franken .brooks/cole publishing.companu(1988)
 - ✓ Threat.gouraalof personlitg and social psy chlogg,56.257-266